

Matkani Auschwitziin

Kauan puhuttu Puolan matka oli viimein varattu, kuten tavallista vain hieman ennen loman alkua. Olin jo pitkään haaveillut toisen maailmansodan historian täyteisestä Krakovasta, jonka läheisyydessä lojui kaikkien tuntema Auschwitz – tahrittujen tekojen luvattu maa.

Muistan jo monien vuosien takaa katselleeni yläasteen historian kirjan kuvaa ironisesta portista, ja jo tuolloin ajattelin vielä joskus seisovani sen juurella. Ja seisoinkin minä.

Auschwitz on saksalaisten toisen maailman sodan aikaan rakennuttama keskitysleiri, joka sijaitsee Etelä-Puolassa. Nykyään alue toimii museona, mutta aikoinaan leirille vangittiin juutalaisia, homoseksuaaleja, kehitysvammaisia, romaneja, poliittisia vihollisia sekä muita vähemmistöjä. Leiri koostui kolmesta osasta: pääleiristä, tuhoamisleiristä Birkenauista ja työleiristä. Keskitysleirillä kuolemansa saaneita arvellaan kertyneen vuosien mittaan reilu miljoona henkeä, vaikkakin tuhottujen aineistojen takia määrää on hyvin hankalaa arvioida tarkkaan. 27.1.1945 puna-armeija saapui Auschwitziin ja vapautti sen vangit.

Siinä minä nyt olin: kävelemässä sen samaisen portin läpi, jonka ali kymmenet tuhannet ihmiset olivat lähteneet aamuisin ja palanneet 12 tunnin työpäivän jälkeen parakkeihinsa. Juurikin sen portin läpi, jonka kautta moni ei enää poistunutkaan. Olin saapunut paikkaan, josta itse pystyin hahmottamaan vain vierekkäiset punertavat tiilitalot ja niiden huutavan historian. Kaikki oli niin puhdasta ja yksinkertaista, ja tuntui lähes mahdottomalta täyttää kiviset kadut sillä kaikella tietämättömyydellä, pelolla ja julmuudella, josta kaikki oppaamme tarinat kertoivat.

Kävimme muutaman parakin sisällä, joissa näimme erilaisia

huoneita, vaatteita sekä menehtyneiden arvotavaroita. Kymmeniä matkalaukkuja, kasaan puserrettuja silmälaseja, partasuteja, kenkiä ja, mikä vastenmielisintä, kasoittain ihmisten hiuksia. Erään pitkän käytävän seinät oli ripustettu täyteen tauluja leirillä menehtyneistä, ja niihin oli kirjattu nimi, leirille saapumispäivä ja kuolinpäivä. Suurin osa vangeista oli ehtinyt viettää kaksi tai kolme vuotta Auschwitzissa. Olisin halunnut suoda jokaiselle kasvulle katseen, kuin tunnustuksen siitä, että he olivat joskus olleet täällä, muttei ollut mitenkään mahdollista tarjota sitä sadoille silmille.

kuvia Auschwitzin vangeista

leiriä ympäröi sähköinen piikkilanka-aita

pääleirin rakennuksia

Mikään ei kuitenkaan vetänyt vertojaan rakennukselle 11, jossa myös ensimmäinen zyklon B-kokeilu otti osansa. Kävellessäni sen kivisiä portaita alas maanalaiseen kellariin en voinut olla miettimättä niitä kaikkia jalkoja, joiden askelissa kuljin kymmeniä vuosia myöhemmin. Ahtaiden käytävien varrella kuljimme useiden erilaisten sellien ohi. Niissä moni oli

joutunut rankan kidutuksen kohteeksi tuntien seisonnalla, nälkiinnyttämisellä ja hapen puutteella. Viereinen rakennus numero 10 tunnetaan useiden ihmiskokeiden tapahtumapaikkana. Täällä monet lääkärit harjoittivat sterilisaatioon, amputointiin ja muihin aikoinaan tuntemattomampiin menetelmiin liittyviä käytäntöjä leirin vankeihin. Näitä kahta rakennusta yhdistää muuri ja välissä oleva aukio, jossa teloitettiin suuria väkijoukkoja ampumalla.

Kaasukammioon saavuttuani tarvitsin hetken rauhoittuakseni ja pysähdyinkin paikoilleni, kun muu ryhmä jatkoi eteenpäin. Katsoessani yläpuolelleni näin katossa neliön mallisen aukon, josta paistoi valoa. Ajattelin, millaista olisi seisoa aivan yksin kammion keskellä. Ajatus tuntui suorastaan kammottavalta, ja huone tuntui painostavan minua ymmärtämään jotain aivan käsittämätöntä. Silloin minulle valkeni ensimmäisen kerran, etten voisi koskaan oikeastaan selittää itselleni kaikkia näkemiäni asioita. Ettei mikään voisi saada minua näkemään niiden kymmenien tuhansien ihmisten ilmeitä ja elämiä. Yritin toistella itselleni, ettei minun ollut mahdollistakaan kasata näiden ihmisten menneisyyttä omiin arkistoihini, ettei mikään voisi muuttaa sitä, että elin täysin eri todellisuudessa kuin vangit täällä.

tunnelmia sateesta

Pääleirin jälkeen oli jäljellä vielä varsinainen tuhoamisleiri, Birkenau, joka hämötti kolmisen kilometrin päässä. Olin läpimärkä, sillä sade oli ollut seuranamme koko päivän. Palelin bussin penkillä istuen ja katuen kenkävalintaani, josta vesi oli päässyt läpi jo aikoja sitten. Mutta voisinko minä vaatia, saatikka edes pyytää kuivia kenkiä ja auringonpaistetta katsellessani joukkomurhan suurlavaa, jonka näyttelijöillä ei ollut bussia odottamassa parkkipaikalla.

Kävelimme niin kutsutun Kuoleman portin läpi sisään valtavalle Birkenauun alueelle. Tuhoutuneista parakeista jäljelle jääneitä savupiippuja oli nähtävissä silmien kantamattomiin, ja sumuinen ilma loi näystä yhä unenomaisemman. Kävelimme rautatien viertä pitkin, jossa saapuneiden valinnat aikanaan tapahtuivat. Pienellä junanvaunulla oli saatettu kuljettaa jopa sata ihmistä Euroopan eri osista paikan päälle. Jopa päiviä kestäneen matkan aikana ihmisiä ei ollut päästetty vaunuista ulos kertaakaan, joten hapen puute, nestehukka sekä ulosteen määrä saivat jo valmiiksi ahdatusta vaunusta hirveän kokemuksen. Kun ovet lopulta avattiin, putoilivat monet ihmiset heikon kuntonsa takia korkeasta vaunusta suoraan hiekkatielle. Näin monet rikkoivat raajojaan varmistaen valinnan heidän kohdallaan suoraan kaasukammioille, sillä vain työkuuntoiset saivat luvan lähteä parakeille. Suurin osa naisista, lapsista ja vanhuksista marssitettiin suoraan päätepysäkille.

Kuoleman portti & rautatie

vaunu, jolla ihmisiä kuljetettiin Birkenauhun

parakeista jäljelle jääneitä savupiippuja

Rautatietä seuratessa päätyi kuoleman kriittisimpään paikkaan, nimittäin suurimman krematorion raunioille. Täällä sanotaan yli 500 000 ihmisen kaasuttamisen tapahtuneen. Kun natsit olivat hylkäämässä Birkenauta, räjäytettiin jälkien peittämiseksi useiden parakkien lisäksi myös krematoriot. Oppaamme mukaan suurinta osaa vartijoistakaan ei päästetty lähelle kyseistä aluetta, sillä siellä olleen kuolleiden ja kauhun määrän näkemisen pelättiin herättävän heissä vastarintaa.

räjäytetyn krematorion rauniot

Vangeista valittiin myös sonderkommandoja, joiden tehtävänä

oli avustaa saksalaisia massamurhan toteuttamisessa. He joutuivat esimerkiksi ohjaamaan muita vankeja kaasukammioihin, kuljettamaan ruumiita ja hävittämään ne. Palkkioksi he saivat pidennetyn elinajan, mutta heidätkin täytyi lopulta hävittää salaisuuksien säilyttämiseksi. Vain muutama sonderkommando selvisi, ja yksi heistä on kirjoittanut tunnetun teoksen *Sonderkommando – tarinani Auschwitzista*.

Ennen paluuta parkkipaikalle oppaamme halusi lausua vielä muutaman sanan siitä, kuinka hänen työnsä oli tärkeää, jottei mitään samantapaista tapahtuisi enää koskaan uudelleen. Paluumatkan elin horrosmaisessa tilassa palellen kietoutuneena takkiini. Kaikki kävely, seisoskelu ja informaatio oli täysin väsyttänyt minut niin henkisesti kuin fyysisestikin, joten torkuin koko matkan hotellillemme. En osannut enää ajatella mitään muuta kuin edessä häämöttävää lämmintä suihkua.

En näin kuukausienkaan jälkeen löydä oikeita sanoja kuvailemaan Auschwitzia paikkana tai kokemuksena. Ehkä sitä ei voikaan selittää, vaan jokaisen on käveltävä niissä samoissa jalanjäljissä itse kyetäkseen rakentamaan jonkinlaisen merkityksen sille kaikelle.

---

10 oivaa viime hetken joululahjaideaa

Jäikö joululahjan ostaminen viime tippaan? Ei hätää! Näillä vinkeillä pelastat itsesi pinteestä. Lahjaideoita on monta eri sorttia: tavallista ja vähän mieleenpainuvampaa. Voit itse päättää, kumpaan vaihtoehtoon nojautut. Tärkeintähän lahjoissa on kuitenkin ajatus, joten ei kannata jäädä murehtimaan vaan pistää töpinäksi!

Jos haluat pelata varman päälle, kannattaa pysyä hyviksi todetuissa lahjoissa:

- **Suklaa:** Toimii poikkeuksetta. Fazerin tekemän tutkimuksen mukaan suomalaiset syövät vuodessa keskimäärin seitsemän kiloa suklaata, joten se on varma ja maukas valinta.
- **Leffaliput:** Erinomainen valinta! Sopii ystäville tai on hyvä mahdollisuus tehdä tuttavuutta ihastuksen kanssa (vink, vink). Elokuvaa katsellessa ei tarvitse miettiä keskustelunaiheita tai muita paineita.
- Jos haluat olla erittäin tylsä ja tavallinen, valitse **lahjakortti**. Toisaalta lahjakortti ystävän lempikauppaan voi olla todella mieluinenkin lahja! Toimii myös tuntemattomammille henkilöille.
- Jokaiselta löytyy joka joulukuuhun toivelistalta uusi **pyjama**, joten toteuta kaverin toive ostamalla hänelle ihana ja pehmeä pyjama.

Jos haluat ekologisen ja halvan, mutta mieleenpainuvan lahjan, valitse jokin näistä:

- **Valokuvia** yhteisistä hetkistä saa tilattua halvalla ja helposti netistä. Voit luoda niistä esimerkiksi valokuvakirjan tai taulun, jota muistette vielä kiikkustuolissakin.
- Erilaiset **apukortit** ovat myös oiva lahjaidea kaverille. Voit vaikka tarjoutua siivoamaan kaverisi sotkuisen huoneen, kyyditsemään kaverisi hänen haluamaansa paikkaan tai antamaa sovintokortin, jonka kaveri voi heittää pöytään riidan iskiessä. Tadaa, riita on ohi ja joudut nielemään tappiosi! Myös lupaus tehdä kaverin läksyt kerran tai kaksi ilahduttaisi varmasti. (HUOM! Ei oppimisen kannalta kovin suotuisa vaihtoehto.)

Jos haluat antaa kaverille muistoja ja jotain hieman extremeä, nämä vaihtoehdot ovat sinulle:

- Valmista kaverille upea **sokkoillallinen**! Sido hänen silmänsä ruokailun ajaksi ja anna makuaistin johdattaa. Tästä syntyy varmasti ikimuistoinen ilta.
- Vie kaveri **yölliselle reissulle McDonaldsiin** ja tarjoa hänelle maukas yöateria. Muista huomioida, että McDonaldsissa on erikseen kalliimpi yöhinnasto.
- Jos olet luovalla päällä, väsää ystävälle **biisi** tai maalaa hänestä kaunis (tai ei niin kaunis) **muotokuva**. Tämä varmasti muistetaan vuosienkin päästä.

Jos ei ole fygestä kiinni, niin osta kaverille vaikka kuumailmapallo lento tai luksusristeily huvijahdilla. Ja ei kun paketoimaan!

Tänään testissä lihankorvikkeet

Härkis, nyhtökaura, Mifu – näitä nimiä kuulee nykyään yhä enemmän. Tällä hetkellä suureen suosioon päässeet lihankorvikkeet ovat kauppojen hittituotteita. Monet yritykset, kuten Valio, ovat kehittäneet omia korvikkeitaan, ja kilpailu yritysten välillä on kovaa. Joillekin silti uudet tuotteet ovat voineet jäädä pimentoon. Eiköhän ole aika avata asiaa hieman?

Kokkailin ja testailin paria eri lihankorviketta, ja tulokset olivat maukkaita. Kaikkein suosituinta lihankorviketta, nyhtökauraa, en onnistunut hankkimaan mistään.

Ensin pari faktaa testaamistani lihankorvikkeista:

Mifu-ruokarae, Valio

Syyskuussa kauppoihin ilmestynyt Mifu-ruokarae on maidosta tehty lihankorvike, jota voi käyttää samalla tavalla kuin jauhelihaa, broileria tai kinkkua. Se näyttää melko samalta kuin raejuusto ja sitä myydään kolmessa eri maussa.

Härkis, Verso food

Härkis on härkävavuista tehty lihankorvike, joka toimii samalla tavalla kuin jauheliha. "Valmistajan mukaan Härkis sopii esimerkiksi makaronilaatikon tai pastakastikkeen sekaan", kertoo Hannu Leminen Helsingin Sanomien artikkelissa "Lihankorvikkeet vyöryvät ruokakauppoihin – mutta miltä ne maistuvat ja mihin niitä käytetään" (25.8.2016). Se on kypsä tuote, joten se täytyy vain lämmittää.

Oumph!

Oumph! on Ruotsissa kehitelty kasvisproteiini, joka on valmistettu soijaproteiinituotteesta. Sitä on myynnissä erilaisina suikaleina ja paloina sekä maustamattomana että maustettuna. Härkiksen tapaan Oumph! on vegaaninen tuote, joten se ei sisällä eläinperäisiä ainesosia.

(LÄHDE: "Lihankorvikkeet vyöryvät ruokakauppoihin – mutta miltä ne maistuvat ja mihin niitä käytetään" Teemu Leminen, HS 25.8.2016)

Härkistä käytin tomaattipastakastikkeessa, ja sen käyttö oli helppoa ja mukavaa. Yksin Härkis ei ole kovinkaan vahvamakuinen, joten se toimii hyvin esimerkiksi tomaattikastikkeen seassa. Härkiksestä tuli äitini suosikki, ja voitte arvata, mitä jääkaappimme nykyään pursuaa!

Mifu mietitytti. Miten raejuuston tapaista ruoka-ainesta voisi käyttää lihankorvikkeena? Ystäväni kertoi hänen äitinsä tehneen Mifusta kasvislasagnea, joten päätin testata samaa.

Lasagne on omalle kokkailutasolleni jo hieman haastava ruoka, joten kysäisin äidiltäni hieman apua. Lopputulos oli suussa sulavaa ja suosittelen sitä kaikille!

Mifua ja Härkistä jääkaapissamme oli ennenkin esiintynyt, mutta Oumph! oli aivan uusi tuttavuus. Helsingin Sanomien artikkelissa (25.8.2016) sen ehdotettiin soveltuvan esimerkiksi wokkiin, joten päätin valmistaa sitä. Neljästä mausta käytin maustamatonta. Wokki onnistui hyvin ja oli maukasta, mutta perheeni ja omastakin mielestäni Oumph!-soijasaukaleet olivat hieman liian pehmeitä koostumukseltaan. Vaikutelmaksi jäi lötköys.

Loppujen lopuksi oli hauskaa ja mielenkiintoista testaila erilaisia lihankorvikkeita, ja suosittelen kyllä niiden kokeilua kaikille! Myös melko vaatimattomat kokkailutaitoni paranivat ruokien teon myötä. #vaimoainesta

---

Football and pulla – first impressions of Finland

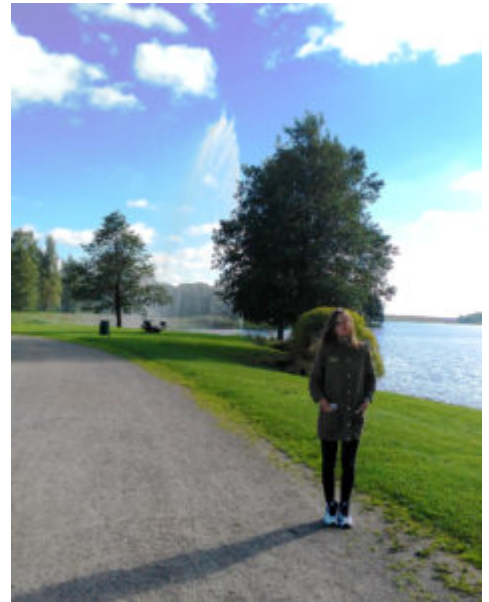
Hi everyone! I'm Chiara and I'm 17. I'm going to stay here in Finland for 10 months.

I'm from Northern Italy; my home is a small village of about 2000 people in the Alps. I like the place I live in because it's very close to the Lake Como and the mountains so in winter it's possible to go skiing. I go to school in another town near mine of about 20 000 people. Right now I'm in my fourth year of high school and, after two years, I'll finally be able to go to university! I like school because I enjoy both studying and meeting friends.

I'm from Northern Italy; my home is a small village of about 2000 people in the Alps.

My Italian family includes, my mom Maria and my dad Loredano: I love them, they're great and supportive. To tell the truth, I've already been in Finland with my family but we've just visited Helsinki. Now I've been here for two months already and I swear that every single day is wonderful and incredible. I just love this country!

Here in Finland I live in a small village called Jokela of about 6000 people but I go to school in Järvenpää. My host family is lovely! I have my host mom Jaana, my dad Juho and two little brothers: Santeri, who is ten years old, and Juuso, who is seven. I really like the whole family, they're great and they get me involved in everything. The boys are fantastic and they both love football so, sometimes, we play it all together – even though I'm really bad at it.

Differences between Italy and Finland

As I mentioned, I like going to school. The Finnish school system is completely different from the Italian one. In Finland I usually start school at 8:15 or 9:45 and I finish it at 14:20 or 15:50. Each lesson lasts for 75 minutes and between each lesson there's a break of 15 minutes. Moreover, around 11:00 to 11:40 I have lunch in *Areena* and the food is quite good. In Italy, instead, my days last from 8 to 13. Each lesson is about 60 minutes long and we just have one break of 10 minutes. We have lunch at home. We go to school also on Saturdays!

Finnish people use a lot of butter and drink a lot of milk, COLD milk!

Talking about food, I can tell that my favourite one is *pulla*, a traditional Finnish sweet and I really would like to learn how to make them! Moreover, Finnish people use a lot of butter and drink a lot of milk, COLD milk! Another difference you may notice in Finland is the weather: starting from November it's usually dark, but with the snow everything is different and I'm really looking to it! I'm also waiting for February which

is the coldest month of the whole year, or so I'm told. I really want to try to "survive" with -20° or even -25° .

Anyway, I'm so excited to be in this beautiful place for still eight months and to know and learn something more about this beautiful country and Finnish people who are absolutely kind and available any time I need help!

Chiara, 24th October

Painostava hiljaisuus?

Taas yksi kiinnostavalta tuntuva ihminen, mutta enpä uskalla mennä juttelemaan. Mitä jos tilanne muuttuukin tosi kiusalliseksi ja osaan puhua pelkästä säästä taas? Miksi oikeastaan edes ajattelen tätä, miksen vain voi mennä ja avata suutani?

Koska olen niin hiljainen.

Maailmassa on kahdenlaisia ihmisiä: Niitä, jotka voivat tavata uusia ihmisiä päivittäin tuntematta oloaan miksikään muuksi kuin energiseksi. Niitä, jotka näkevät kaikessa vain mahdollisuuksia, eivätkä ajattele juurikaan, mitä muut heistä ajattelevat. Tällaisista ihmisistä on helppo pitää, he ovat mukavia ja hauskoja ja heihin tutustuu nopeasti. He löytävät toisensa.

Sitten on taas niitä hiljaisia. Niitä, jotka istuvat yksin. Niitä, jotka miettivät onko uusi tilanne uhka vai mahdollisuus. Niitä, jotka ajattelevat ehkä liikaakin kaikkea omassa kuplassaan. He saattavat olla ihan mukavia, kun heihin tutustuu, mutta se ei ole niin helppoa, koska porukassakin he ovat niin hiljaa. Heihin ei tunnu saavan kontaktia.

Väitän kuitenkin, että molemmanlaisiin ihmisiin kannattaa tutustua. Me tarvitsemme niitä puheliaita ystäviä, joiden kanssa on hauskaa, mutta myös niitä, jotka oikeasti kuuntelevat silloin kun puhumme heille (heidänkin kanssa voi kuitenkin olla hauskaa).

Kun tutustut tuohon hiljaiseen ihmiseen, hän saattaa vaikuttaa kiusaantuneelta, ja se saa sinutkin kiusaantuneeksi, mutta usko vain, hän on sisällään vielä jännittyneempi kuin sinä. Joku on vihdoinkin avannut suunsa ja tullut juttelemaan juuri hänelle. Tämä on ihme, tämä on mahdollisuus, jota ei saa hukata. Mutta sitten keskustelu tyrehtyy ja molemmat seisotte hiljaa.

"Voi ei, pilasin taas kaiken", hän saattaa ajatella.

Mutta jatka vain rohkeasti, uudelta hiljaiselta ystävältäsi menee vain hieman kauemmin päästä luontevasti mukaan keskusteluun kuin sinulta.

Myöhemmin tulette samaa matkaa kaverisi juhlista. Molemmat olette iloisia ja hyvällä tuulella. Ilma on vielä kaunis ja

sinä kysyt haluaisiko uusi ystäväsi tulla kanssasi vielä hetkeksi luoksesi. Hän kieltäytyy kohteliaasti, vaikka hänellä on ollut aidosti hauskaa. Nyt kun juhlat ovat ohi, hän kuitenkin haluaa vain mennä kotiin ja viettää loppuilltansa yksin kuunnellen vaikka Beethovenin Kuutamonaattia (eivät he kaikki kuitenkaan kuuntele Beethovenia).

Sellaisia he ovat. Mutta ilman heidänlaisiaan ei olisi ehkä koskaan syntynyt vaikkapa suhteellisuusteoriaa, sillä Albert Einsteinkin kuului tällaisiin hiljaisiin ihmisiin.

Uudella, hiljaisella ja asioita pohtivalla ystävälläsi voi olla sinulle vielä paljon annettavaa.

Juhannuspakkasia pakoön Pasadenaan – ystävyyksikaupunkitoimintaa parhaimmillaan

Miltä kuulostaisi lähes kuusi viikkoa aurinkoisessa Kaliforniassa maailman parhaimpien yliopistojen luonnontieteellisiin tutkimuksiin tutustuen? Humanistille ehkei niin hyvältä, mutta luonnontieteistä kiinnostuneelle lukiolaiselle – kuten minä – kyseinen projekti lähentelee täydellisyyttä. Näin ollen päätökseni hakea tällaiseen projektiin ei siis ollut vaikea. Ennen kuin huomasinkaan, olin jo varaamassa lentoja Yhdysvaltain länsirannikolle Los Angelesiin.

Projekti pähkinäkuoressa

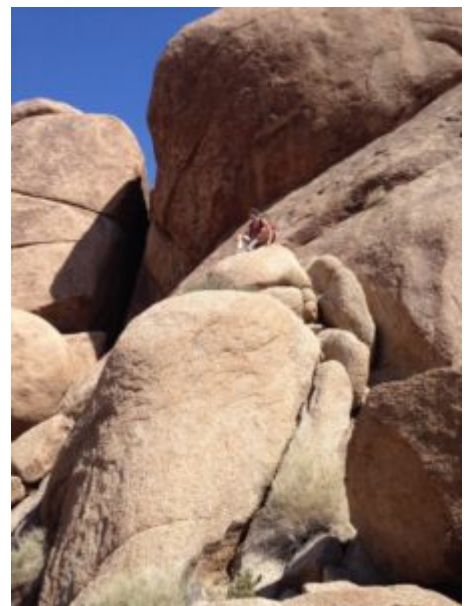
Tämän vierailun Kalifornian Pasadenassa mahdollisti Järvenpään ja Pasadenan välinen ystävyyskaupunkitoiminta. Pasadena on yksi Järvenpään yhdeksästä ystävyyskaupungista, ja kaupunkien välinen ystävyystoiminta on Järvenpään osalta keskittynyt Järvenpään Lukioon. Näin ollen kansainväliset projektit ovat jo miltei jokapäiväinen näky lukiomme arjessa. Pasadenassa vieraileekin vuosittain järvenpääläisiä opiskelijoita viikon mittaisen fysiikkaprojektin merkeissä. Yleensä vierailut tapahtuvat pienen ryhmän kanssa, mutta pidemmille ajanjaksoille lähtee maksimissaan vain muutama oppilas – tällä kertaa yksin minä. Tämä projekti onkin kuin opiskelijavaihto kaupungeiden välillä.

Majoittauduin viidessä eri perheessä kuusi viikkoa Pasadenan ja Los Angelesin alueella, joten sain kokea paitsi erilaisia asuinalueita, myös hurjia kulttuurieroja perheiden välillä. Yksi perheistäni esimerkiksi oli kotoisin Pakistanista, toinen Saksasta ja kolmas Intiasta. Kulttuurillinen rikkaus oli nähtävissä ja koettavissa joka puolella – varsinkin ravintolamaailmassa.

Kierroksia Caltechissa ja tutkijoista tuttavია

Mitään spesifiä koulutusohjelmaa ei tällä kertaa paikan päällä ollut, vaan omia toiveitani vastaavia aktiviteettejä pyrittiin järjestämään. Koska Pasadenalla on kuitenkin pitkät perinteet vuosittaisen fysiikkaprojektin kanssa, mahdollisuudet viettää aikaa luonnontieteiden parissa ovat Pasadenassa erittäin hyvät. Siellä sijaitsevat Californian Institute of Technology (Caltech), joka on yksi maailman parhaista yliopistoista sekä sen kanssa yhteistyössä toimiva NASA:n Jet Propulsion Laboratory. Niissä vierailinkin sitten ja usein. Ilokseni sain tavata monta eri huippututkijaa pääosin biofysiikan ja astronomian aloilta heidän tutkimuksiinsa tutustuen ja jopa osallistuen. Caltechissa viettämäni ajan perusteella matkaani voisikin kutsua enemmän opintoreissuksi kuin turistilomaksi.

Rantaa, aavikkoa ja vuoristoa

Kun matkaa keskikesällä eteläiseen Kaliforniaan, on yksi asia varmaa: sadetakille ei ole tarvetta. Suomalainen kun olen, tuntui se silti äärimmäisen uhkarohkealta lähteä kotoa ilman tuota edellä mainittua kesän vakiovarustetta. Mojaven aavikolla, jopa 41 celsiusasteessa tämä huoli osoittautui kuitenkin harvinaisen turhaksi.

Joshua Treen kansallispuisto Mojaven aavikolla oli yksi matkani ehdottomista kohokohdista sen ainutlaatuisen mutta samalla ankaran luonnon ansiosta. Kylmät yöt kirkkaine tähtitaivaineen ja linnunratoineen loivat upean kontrastin päivien paahatavalle kuumuudelle ja pitkille kiipeilyretkille kallioilla.

Aavikon lisäksi sain myös kokea Kalifronian upean rannikon ja peräti kuusi eri patikointiretkeä eri puolille vuoristoa. Vaikka kelit olivat kuumia, pääsin sentään patikoimaan ilman hyttysiä – niitä ei Pasadenan alueella paljon ole, kiitos kuivan ilmaston.

Olen erittäin kiitollinen minut majoittaneille perheille sekä Järvenpään lukiolle tämänkaltaisen projektin mahdollistamisesta. Tutustuin mahtaviin ihmisiin, koin mitä upeampia elämyksiä ja mikä parasta, sain viettää kesän ilman sadetta. Matka oli ehdottomasti maailmankuvaa avartava kokemus, josta on varmasti myös tulevaisuuden kannalta hyötyä!

Nappaa vinkit kukkarolle

keveään kesään!

Portti kesälaitumille aukeaa muutaman päivän kuluttua, jolloin koittaa kuluneen kouluvuoden rehkimisellä ansaittu loma. Kesällä ajasta tuskin on puutetta, mutta toisinaan on hankalaa keksiä opiskelijabudjetille ystävällistä tekemistä. Koko kesää ei kuitenkaan tarvitse tuhlata sohvan pohjalla, vaikka sekä kalenteri että kukkaro olisivat vielä sisältöä vailla. Nappaa siis alla olevista vinkeistä hauskaa ja edullista tekemistä lomapäiviisi!

1. *Piristä päivää piknikillä*

Piknikretki on hauska ja huokea tapa viettää aurinkoista kesäpäivää. Esimerkiksi Suomenlinnassa on kauniita nähtävyyksiä ja hyviä piknikpaikkoja, mutta perinteikäs Rantapuistokin kelpaa mainiosti. Myös uimaan voi pulahtaa, jos paikka on veden äärellä ja sää sallii. Ruokien ja juomien ei tarvitse olla viinirypäleitä tai mehukatteja kummempia, vaan tärkeintä on aina seura.

2. *Kiertele kirpputoreja*

Vaatekaapin voi päivittää kesäkuuntoon edullisesti kirpputorilla. Ilman kesätöitä jääneet voivat myös ansaita hieman taskurahaa vuokraamalla oman kirpputoripöydän. Samalla voi kätevästi päästä eroon komeron nurkkiin lojumaan jääneistä tavaroista.

3. *Vaihtokauppaa kavereiden kanssa*

Kirpputoriakin edullisempi keino kartuttaa vaatevarastoa on vaihdella itselle käyttämättömäksi jääneitä vaatteita kavereiden kesken. Toisen roska on aina toisen aarre, ja vaatteiden kierrättäminen on myös ekologista. Vaihtokauppaa voi tietenkin harjoittaa myös muilla tavaroilla.

4. *Ryhmäjumppaa puistossa*

Monet kuntosalit järjestävät ilmaisia ohjattuja treenihetkiä puistoissa. Esimerkiksi Kaivopuistossa on jumppia kesäisin useita kertoja viikossa, mutta

kannattaa pitää silmät auki myös lähempänä sijaitsevien kuntosalien suhteen.

5. **Haasta kaverisi pelaamaan**

Jos lenkkeily helteellä ei innosta, mutta sohvilla makoilu kyllästyttää, voi suunnata vaikkapa pihavarastolle etsimään vanhoja ulkopelivälineitä. Kaveriporukan kanssa järjestetty pesä- tai jalkapallo-ottelu on hauskaa ja virkistävää ajanvietettä. Pienemmällä porukalla pelailu jää luultavasti syöttelyksi, mutta jo kymmenellä hengellä voi muodostaa tarpeeksi suuret joukkueet.

6. **Lapsuuden lautapelit**

Sadepäivänä voi suunnata vintille ja kaivaa vuosien pölyttämät lautapelit jälleen esiin. Twister ja Alias ovat monella varmasti vielä tuoreessa muistissa, mutta monien lapsuuden pelien säännöt lienevät jo unohtuneen. Virkistä siis muistiasi ja haasta perheesikin mukaan.

7. **Maakuntamatkaile**

Jos haluaa vaihtaa maisemaa, ei tarvitse välttämättä karata Suomen rajojen ulkopuolelle. Jo vieraaseen kaupunkiin tutustuminen voi olla suuri seikkailu! VR tarjoaa välillä hyvinkin edullisia kaukojunalippuja, jotka kannattaa hyödyntää. Matkan voi tehdä myös roadtrip-tyyliin ja jakaa bensakulut kaverien kesken.

8. **Hyödynnä museoiden ilmaispäivät**

Useat museot tarjoavat aika ajoin ilmaispäiviä, jolloin kuka tahansa pääsee ahmimaan kulttuuria maksutta. Joskus opiskelijakortilla voi myös saada tuntuvankin alennuksen, joten hinnastoja kannattaa silmällä.

9. **Hae kirjastosta kassallinen yllätyksiä**

Kesällä riittää runsaasti aikaa lukemiselle, mutta toisinaan kiinnostavan kirjan löytäminen tuottaa päänvaivaa. Kirjastoilla on tähän kuitenkin ratkaisu: yllätyskassit. Kassilla voi olla teema, ja se voi kirjojen lisäksi sisältää esimerkiksi lehtiä tai elokuvia. Yllätyskasseja löytyy muun muassa Järvenpään kaupunginkirjastosta.

10. *Kokeile geokätköilyä*

Geokätköilyssä etsitään ja piilotetaan geokätköiksi kutsuttuja esineitä. Piiloja voi olla periaatteessa missä vain – esimerkiksi puistossa puunkolossa tai jonkin maamerkin luona. Nykyään geokätköilyyn ei välttämättä tarvitse GPS-laitetta, vaan älypuhelin riittää hyvin. Puhelimeen voi ladata kätköilyyn räätälöityjä sovelluksia, joista yleisin lienee Groundspeakin. Älypuhelimien lisäksi tämä harrastus vaatii pitkää pinnaa, sillä piilopaikat eivät aina löydy ensi yrittämällä.

Tämä vuosi oli jätte bra

"Mitä me tekisimmekään ilman sinua!" huudahti host-äiti etupenkiltä ja hymyili minulle. Muukin perhe myhäili autossa myöntymisen merkiksi. Tajusin pian tuon iloisen hetken jälkeen, että minun aikani palata Suomeen koittaisi oikeastaan hyvinkin pian. Vaihtovuottahani on jäljellä enää reilu kuukausi.

Vuosi ulkomailla on ollut tähän mennessä elämäni opettavaisin ja hauskein, mutta myös rankin ja vaihtelevin ajanjakso. Olen kiivennyt korkeille vuorille, sekä kompuroinut maanalaisissa, pimeissä luolissa. (Sekä kirjaimellisesti että kuvainnollisesti.) Vaihtovuoteni on myös parantunut saksan kielen taitoani merkittävästi ja saanut suomen kielen tuntumaan jopa hieman monimutkaiselta. Suomalaisille puhuessani olen kutsunut muun muassa säkkituoleja makuupusseiksi ja liikennevaloja värivalopylväiksi huomaamattani, että jokin ei mätsää.

Olen matkustanut näiden kymmenen kuukauden aikana toiseen maahan tietämättäni (ja kahdeksaan maahan tietoisesti), kaatunut pyörällä suurkaupungin keskustan pääkadulla, nähnyt ihmisten näkevän ensimmäistä kertaa lunta, toiminut kääntäjänä tanskalaiselle arkkitehdille, tanssinut enemmän kuin ikinä, sanonut hyvästit maailman toisella puolella asuville ystäville, tienannut 100 euroa sanomalla "jätte bra", oppinut pitämään elokuvista ja hevosista, ystäväystynyt 75-vuotiaan rouvan kanssa, nukkunut mitä omituisemmissa paikoissa sekä vastannut lähes kaikkeen myöntävästi.

[pullquote-right]"Jos ennen olin se, joka kätteli kun toinen halasi, niin nyt olen ehdottomasti se halaava osapuoli."[/pullquote-right]

Vuosi muuttaa ihmistä ja vuosi ulkomailla vielä varmasti enemmän. Jos ennen olin se, joka kätteli kun toinen halasi, niin nyt olen ehdottomasti se halaava osapuoli. Muutenkin koen olevani nyt rohkeampi ja itsenäisempi, sekä ennakkoluuloton uusia ihmisiä ja asioita kohtaan. Minulla on nyt ystäviä ja tuttavuuksia yli viidestätoista eri maasta. Olen päässyt kuulemaan ja tutustumaan mitä uskomattomampiin ja mielenkiintoisempiin tarinoihin heidän elämästään ja kulttuureistaan. Vaihtovuoteni aikana myös nimeni vaihtui saksalaisten toimesta Juliasta *Jzulieksi*.

Kun leiri, oppitunti tai vaikka luontodokumentti loppuu, kysytään osanottajalta usein, mitä hän on oppinut. Tähän kysymykseen vastaisin osaltani kliseisesti; hetkessä on eletty. Vaihtovuoden aikana et voi huolehtia koko ajan toisessa maassa olevasta biologisesta perheestäsi, tai tietää uusimpia juonenkäänteitä parhaan kaverisi elämästä. Kaikkea ei myöskään tarvitse kokea kameran linssin läpi, vaan hetken voi omistaa vain itselleen ja muille paikalla oleville. Minulla on vaihtovuotta vielä reilu kuukausi jäljellä, ja aion ottaa siitä kaiken mahdollisen irti. Kun sitten joskus koittaa aika palata Suomeen, aion nauttia Suomi-elämästäni täysin siemauksin.

Elämä on tässä ja nyt.

Suomi mainittu – torilla tavataan!

Saksassa viettämieni kuukausien aikana on vastaan tullut monenlaista maapallon talleajaa. Näiden erilaisten ihmisten kanssa olen käynyt monenlaisia keskusteluita liittyen muun muassa Suomeen ja suomen kieleen.

Kun muuttaa toiseen maahan, on luonnollista että ihmiset ovat kiinnostuneita siitä, mistä olet kotoisin. Tähän mennessä arvaukset omalla kohdallani ovat osuneet useimmiten Norjaan, Puolaan tai Ruotsiin. Kemian opettajani kysyi kuitenkin muutama viikko sitten keskustelumme lomassa, kuinka kauan minulla on ollut kemiaa koulussani Australiassa. Hymähdin huvittuneesti ja korjasin tulevani Suomesta. Opettaja näytti hämmentyneeltä, mikä on melko ymmärrettävää, jos hän on elänyt yli kolme kuukautta siinä luulossa, että olen kotoisin kengurujen ja auringonpaisteen luvatusista maista. Tämä harhaluulo saattaa selittää sen, miksi hän varmisteli minulta usein etten vain ollut kylmissäni luokkamme ikkunan ollessa auki.

[pullquote-left]"Suomihan on lähellä Intiaa!"[/pullquote-left] Toinen mielenkiintoinen näkökulma kotimaastani löytyi saksan kielikurssilta. Uusi oppilas tunnillamme oli kotoisin Afrikasta, tarkemmin sanottuna Guineasta. Esittelin itseni miehelle ja kerroin tulevani Suomesta. Hän näytti yllättyneeltä ja sanoi etten näytä suomalaiselta. "Suomihan on lähellä Intiaa!"

Suomen kieli on herättänyt monissa tuttavissani hilpeyttä ja

kiinnostusta. Isäntäperheeni on kovan hien ja työn tuloksena oppinut laskemaan kuuteen, sanomaan hämähäkki sekä toivottamaan hyvää ruokahalua. Saksalaisille kavareilleni olen pitänyt vaatimustason hieman matalampana ja opettanut heidät tervehtimään ja hyvästelemään suomeksi. Siis sanomaan "moi" ja "moi moi". Hampurissa vieraillessani minut ja ystäväni juoksi kiinni kaksi juuri yliopistossa aloittanutta opiskelijaa. Heidän tehtäväkseen oli langennut kierrellä ympäri kaupunkia ja saada mahdollisimman monta erimaalaista kirosanaa äänitettyä. Koulun lehden puitteissa ollessamme jääköön Suomea edustamaan lähtenyt sana salaisuudeksi.

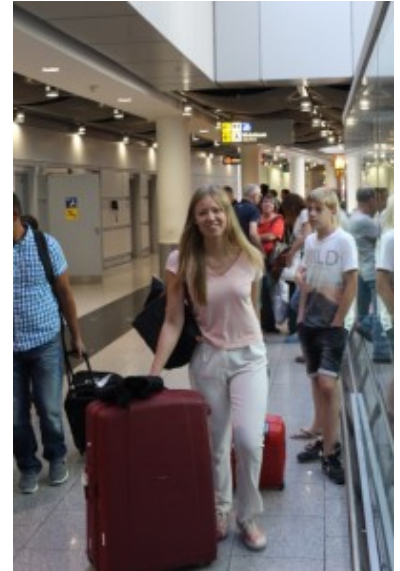
Omaksi yllätyksekseenikin olen tavannut täällä myös suomen kielen taitajia. Muutama päivä sitten tapasin host-isäni työtovereita, joista yksi innostui suuresti kuullessaan minun olevan Suomesta. Hän kertoi entisen puolisonsa olleen suomalainen, joten Suomessa oli tullut nuorempana vierailtua useampaankin otteeseen. Ensimmäinen hänen muistamansa sana tuli kysyttäessä kuin apteekin hyllyltä: kilju. Perinteikkään alkoholijuoman lisäksi muistissa olivat vielä poro, joulupukki, lumienkeli, salmari ja makkara. Rouvahan sulautuisi mainiosti leppoisan suomalaisen lauantai-illan viettoon vielä tänäkin päivänä.

[pullquote-right]Rouvahan sulautuisi mainiosti leppoisan suomalaisen lauantai-illan viettoon vielä tänäkin päivänä.[/pullquote-right]

Toinen edistynyt suomen kielen taituri löytyi vaihtojärjestöni Rotaryn klubi-illalliselta. Hieman vanhempi herrasmies kertoi vierailleensa viime vuosisadalla Suomessa ja kysyneensä kahvin hintaa. Myyjä ei puhunut kuulema englantia, vaan toisteli vain sanoja yksi, kaksi ja diksi. Mies kertoi oppineensa tuolloin laskemaan suomeksi kolmeen. Totesin mielessäni että vanhan miehen hyvien muistojen säilyttämiseksi taidan jättää diksin korjaamatta. Voihan joku suomalainen vääntää kolmosesta diksin omalla murteellaan. Hammasraudat suussa. Ja suu täynnä ruokaa. Mutta kuitenkin.

Vaihtovuoden kummallisuuksia

Kohteessa. Vielä tietämättömänä mitä tuleman pitää

Aika kiittää täällä Itämeren toisella puolen hurjaa vauhtia ja vaihtovuotta on tullut vietettyä jo yli 80 päivää! Näiden päivien aikana kuva uudesta asuinmaasta on selkiytynyt ja alussa oudolta tuntuneet asiat hoituvat jo rutiinilla. Saksaa nyt hieman jo tuntevana voisin avata eroavaisuuksia sen ja kotimaamme välillä.

1. Ruoka ja juoma

Täällä syödään paljon leipää. Leipää on käytännössä tarjolla joka aterialla ja sunnuntaiaamun brunssilla ovat uunituoreet leipomosta haetut sämpylät pääroolissa. Ja niitä leipomoita on lähes joka kadunkulmassa! Voin sijasta leivän päälle levitetään useimmiten marmeladia, sulatejuustoa tai nutellaa. Olutta juodaan paljon, iltaruuan yhteydessä se on normaali ruokajuoma myös arkisin. Bratwurstreja syödään omassa

perheessäni ainakin kerran viikossa.

2. Asuminen

Talot ovat täällä hyvin erinäköisiä kuin Suomessa. Useimmiten ne on rakennettu kivistä tai tiilistä. Vuokralaisen ottaminen suureen taloon on myös melko yleistä. Perinteisiä ja kauniita ristikkotaloja voi bongata lähes joka kaupungista.

Alussa kohtasin hieman vaikeuksia ikkunoiden kanssa. Ne voi avata kokonaan auki tai laittaa "auf kipp" asentoon, jolloin ikkuna on auki vain ylhäältä. Taistelustani ikkunan kahvan kanssa on joutunut kärsimään yksi kukkaruukku.

Das Fachwerkhaus
(ristikkotalo)

3. Koulu

Ensimmäisellä oppitunnillani Saksassa oppilaat pitivät pieniä puheenvuoroja luokan edessä. Kun ensimmäinen puhuja lopetti esityksensä, aloin vanhasta tottumuksesta taputtamaan. Muut oppilaat koputtivat rystysillä pulpetteihinsa, johon minäkin ymmärsin vaihtaa todella sutjakkaasti.

Koulujärjestelmä on täällä erilainen kuin Suomessa. Peruskoulu kestää neljä vuotta, jonka jälkeen oppilaiden tulee päättää

viettävätkö he seuraavat kahdeksan kouluvuottansa lukiossa, yhtenäiskoulussa, reaalikoulussa vai kansalaiskoulussa.

Kouluni pihalla kuohuu koski

Koulussa aineiden haastavuus on melko samalla tasolla kuin Suomessa. Oppilaat eivät saa kuitenkaan vaikuttaa oppiaineisiinsa yhtä paljon kuin Suomessa, eikä aineita suoriteta kurseittain. Sama lukujärjestys pysyy siis koko lukuvuoden voimassa. Tunneilla on täällä enemmän keskustelua ja esityksiä, mutta tietotekniikkaa ei käytetä kovin paljon hyödyksi. Ruokatunnilla syödään eväitä, mennään kotiin tai ostetaan jotain pientä koulun kioskista. Maksullisen kouluruuan skippaavat lähes kaikki, sillä huhujen mukaan se ei ole kovin herkullista.

Vaihtarijoukkomme on valmis ottamaan selvää saksalaisesta elämästä

4. Ostokset

Jos sunnuntaina yllättää äkillinen tarve omenahullelle tai uudelle kenkäparille, ei asia hoidukkaan täällä samana päivänä. Kaupat ovat siis sunnuntaisin suljettu, myös suurissa kaupungeissa. Hinnat ovat täällä yleisesti edullisempia kuin Suomessa. Useimmat ruokakaupat näyttävät sisältä erehdyttävästi Lidliltä.

5. Muuta

Spaghettieis

Kengät ovat Saksassa kova juttu ja varsinkin nuorison keskuudessa niihin panostetaan paljon. Jokaisella luokkalaisellani tuntuu olevan ainakin kolmet erilaiset Niket. Koulussa kaverin tullessa vastaan saksalaiset nuoret halaavat toisiaan. Pojatkin suorittavat vähintään jonkinlaisen kättelyn. Spagettia voi löytää täällä myös mitä omituisemmista paikoista: spagetti pizzan täytteenä on ihan normaali juttu ja spagettijäätelö on suosittu ja suussasulava herkku. Luonto täällä on todella vihreää ja puutarhoissa loistavat mitä erikoisemmat kasvit ja kukat. Televisio-sarjat on useimmiten dubattu saksaksi, sisällä käytetään kenkiä ja aamulla heräät mitä varmimmin kirkon kellojen *heleään kilkatukseen*.